א"ר ינאי אינו חייב עד שימסרנו למשרתי ע"ז שנאמר ומזרעך לא תתן להעביר למולך תניא נמי הכי יכול העביר ולא מסר יהא חייב ת"ל לא תתן מסר למולך ולא העביר יכול יהא חייב ת"ל להעביר מסר והעביר שלא למולך יכול יהא חייב ת"ל למולך מסר והעביר למולך ולא באש יכול יהא חייב נאמר כאן להעביר ונאמר להלן לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש מה להלן באש אף כאן באש ומה כאן מולך אף להלן מולך אמר רב אחא בריה דרבא העביר כל זרעו פטור שנאמר מזרעך ולא כל זרעך בעי רב אשי העבירו סומא מהו ישן מהו בן בנו ובן בתו מהו תפשוט מיהא חדא דתניא כי מזרעו נתן למולך מה ת"ל לפי שנאמר לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש אין לי אלא בנו ובתו בן בנו ובן בתו מנין ת"ל בתתו מזרעו תנא פתח בכי מזרעו וסליק בתתו מזרעו דרשה אחרינא הוא זרעו אין לי אלא זרע כשר זרע פסול מנין ת"ל בתתו מזרעו אמר רב יהודה אינו חייב עד שיעבירנו דרך העברה היכי דמי אמר אביי שרגא דליבני במיצעי נורא מהאי גיסא ונורא מהאי גיסא רבא אמר כמשוורתא דפוריא תניא כוותיה דרבא אינו חייב עד שיעבירנו דרך (א) עברה העבירה ברגל פטור ואינו חייב אלא על יוצאי יריכו הא כיצד בנו ובתו חייב אביו ואמו אחיו ואחותו פטור העביר עצמו פטור ורבי אלעזר בר' שמעון מחייב אחד למולך ואחד לשאר ע"ז חייב רבי אלעזר ברבי שמעון אומר למולך חייב שלא למולך פטור אמר עולא מאי טעמא דרבי אלעזר בר' שמעון אמר קרא לא ימצא בך בך בעצמך ורבנן לא דרשי בך והתנן אבידתו ואבידת אביו שלו קודמת ואמרינן מאי טעמא ואמר רב יהודה אמר קרא אפס כי לא יהיה בך אביון שלו קודמת לשל כל אדם התם מאפס אמר רבי יוסי בר' חנינא שלש כריתות בע"ז למה אחת לכדרכה ואחת לשלא כדרכה ואחת למולך ולמאן דאמר מולך ע"ז היא כרת במולך למה לי למעביר בנו שלא כדרכה ולמאן דאמר מגדף ע"ז היא כרת במגדף למה לי לכדתניא הכרת תכרת הכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא דברי רבי עקיבא אמר לו רבי ישמעאל והלא כבר נאמר ונכרתה וכי שלשה עולמים יש אלא ונכרתה בעולם הזה הכרת לעולם הבא תכרת דברה תורה כלשון בני אדם:

מתני'

ר' ינאי. לפרושי עד שימסור דמתני' אתא למימר דהך מסירה למשרתי ע"ז קאמר: **לא תתן להעביר.** לא תתן לאחרים להעביר וסתמא דמילתא שמשין שלה קא מעבירין לה: ה"ג **תניא נמי הכי יכול העביר ולא מסר כו'.** ול"ג בברייתא ברישא ומזרעך לא תתן דהו לא יכול למיתני יכול העביר ולא מסר דהאי לא תתן מסירה משמע. אלא הכי קתני יכול העביר ולא מסר יהא חייב ותיפוק ליה מלא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש דלא כתיבא מסירה ת"ל לא תתן להעביר פירש לך הכתוב על העברה שאינה אלא דרך נתינה: **לא תתן להעביר.** משמע ליה לתנא נתינה הבאה לכלל העברה ולא משמע ליה נתינה על מנת להעביר לחיוביה על נתינה לחודה: **מסר והעביר.** לע"ז אחרת שלא למולך יכול יהא חייב: **העבירו.** לבנו סומא או ישן מי הוה דרך העברה בכך בכה"ג דאינו יכול לעבור בעצמו אם היה רוצה: **פשוט.** מיהא מתניתין: **חדא.** מהנך שאלות דבן בנו ובן בתו כבנו: **כי מזרעו נתן למולך מה ת"ל.** פשיטא דהאי כרת על כן נכתב דהא במעביר למולך כתיב (ויקרא כ) ואני אתן את פני וגו' ולעיל מיניה כתיב ואשר יתן מזרעו למולך מות יומת: **ת"ל בתתו מזרעו.** קרא אחרינא הוא ולא זה שהתחיל התנא לדרוש. ופרכינן תנא פתח לדרוש כי מזרעו נתן למולך ובסוף דבריו סיים ת"ל בתתו מזרעו. ומשני דרשה אחריתי דרש מבתתו מזרעו דרשה קמייתא דבן בנו ובן בתו מכי מזרעו נפקא ליה והדר תנא זרעו פסול מנין שהיה לו ממזר והעבירו ת"ל בתתו מזרעו ואם העלם יעלימו וגו' ולא היה צריך למכתב בתתו מזרעו דהא במעביר מזרעו משתעי אלא להך דרשה: **דרך העברה.** שלא שינה מן החוק אלא כדרך מנהג העברת המולך: **שרגא דלבני.** שורת לבנים גבוה לבנה על גבי לבנה והאש מכאן ומכאן ומעבירין עליו ואינו שורפו מדקתני לקמן המעביר עצמו פטור אלמא לאחר העברה הוא חי. והא דאמרינן (לעיל דף סג:) גבי חזקיה שסכתו אמו סלמנדרא לאו למולך היה אלא לאלהי ספרוים דהתם שריפה כתיב: **רבא אמר כמשוורתא דפוריא.** אינו מעבירו ברגליו אלא קופץ ברגליו כדרך שהתינוקות קופצין בימי הפורים שהיתה חפירה בארץ והאש בוער בו והוא קופץ משפה לשפה: **דרך העברתו.** עבודתו של מולך: **העבירו ברגל פטור.** אלמא דרך עבודתו בקפיצה: **מאי טעמא דר' אלעזר.** במעביר עצמו: **ורבנן לא דרשי בך.** בתמיה לאזהרה למשמע מינה אזהרת עצמו: **לא יהיה בך אביון.** הזהר בעצמך שלא תבא לידי עניות. נימא הוא סתמא דלא כרבנן: **התם מאפס כי לא יהיה בך אביון.** דאי לאו לאזהרה אתא אלא להבטחה שמבטיחם שלא יהיה בהם אביונים נכתוב לא יהיה בך אביון מדכתיב אפס לאזהרה אתא כלומר אפס ותדל וכלה עניות ממך. אפס לשון תדלה וכליה כמו (בראשית מז) כי אפס כסף: **שלש כריתות בע"ז.** תרתי גבי מולך בקדושים תהיו (ויקרא כ) ואני אתן את פני באיש ההוא והכרתי אותו מקרב עמו ושמתי אני את פני באיש ההוא ובמשפחתו והכרתי אותו ואת כל הזונים וגו' (ונתתי את פני וגו') וא"כ סבירא ליה דמולך לאו ע"ז הוא מכל מקום קרי ליה ע"ז והשלישית בשלח לך אנשים (במדבר טו) כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש ההיא וגו' ותניא לקמן באלו שאין להם חלק לעולם הבא (צט.) דבר ה' בזה (במדבר טו) זה דבור ראשון שנאמר בסיני והוא ע"ז. והא דכתיב הכרת תכרת חדא חשיב ליה כדמפרש לקמן דברה תורה כלשון בני אדם. את ה' הוא מגדף ונכרתה (שם) לקמן מפרש: **אחת שלא כדרכה.** כרת יתירא גבי מולך אם אינו ענין לו תנהו ענין לזובח וקטור ונסוך והשתחואה שהוא חייב עליהם אף שלא כדרכה: **ואחת למולך.** דאף על פי שדרכו בכך מיבעי ליה למכתבה באפי נפשיה דמולך לאו ע"ז הוא והקפידה תורה עליו: **ולמאן דאמר מולך ע"ז הוא.** והוי בכלל כדרכה דכל שאר עבודות מאיכה יעבדו (דברים יב) נפקא בא הכתוב לחייב עליו אף בשאר ע"ז שאין דרכו בכך שלא מצינו אלא זבוח וקטור ונסוך והשתחואה: **ולמאן דאמר.** בכריתות מגדף זה העובד ע"ז כגון משורר לע"ז: **כרת דכתיב במגדף למה לי.** אחרי שדרכה בכך. ופלוגתא היא בכריתות (דף ז.) איכא למאן דאמר מגדף היינו מברך את השם: **לכדתניא.** כדמוקים ליה רבי ישמעאל אחד לעוה"ז ואחד לעוה"ב: **והלא כבר נאמר ונכרתה.** באותה פרשה עצמה גבי מגדף ורבי עקיבא ס"ל מגדף היינו מברך את השם כדאמר בכריתות ועולם הבא לא נפקא ליה בע"ז אלא מהכרת תכרת ור' ישמעאל לאו לר"ע פריך והלא כבר נאמר ונכרתה דהא ר"ע במברך את השם מוקים לה אלא טעמא דנפשיה קאמר והלא כבר נאמר ונכרתה ואנא סבירא לי דבע"ז כתיבא: **וכי שלשה עולמות יש וכו'.** ודומה לו בשחיטת חולין והלא במוקדשין האומר רגלה של זו עולה כולה עולה דהא פרכא לאו לכשנגדו פריך דאיהו ס"ל אפילו במוקדשין דאין כולה עולה אלא טעמא דנפשיה אמר בפרק [בהמה המקשה] (חולין סט.):

מתני'

העביר כל זרעו פטור. וא"ת מקמא מיחייב ליה וי"ל כגון שאין לו אלא בן אחד או שהעבירם בבת אחת:

שלש בריתות בע"ז. פ"ה שתים גבי מולך בקדושים והשלישי בשלח לך כי דבר ה' בזה וקשה (לר"י) דא"ת ליה ברים מי שהיה טמא (פסחים ד' נג.) מגדף היינו מברך השם ובסוף פרק קמא דשבועות (דף יג.) מוקי כי דבר ה' בזה לפורק עול ומגלה פנים בתורה כרת בע"ז שלא כדרכה מנלן ויש לומר דכרת ג' בפרשת אחרי מות דכתיב מולך גבי עריות ואכולהו כתיב כי כל אשר יעשה מכל התועבות וגו' ואף על גב דהוי ליה טפי לאוקמי לגופיה למעביר בנו שלא כדרכה ניחא ליה לאוקמיה בע"ז כאם אינו ענין כיון דהשתא סבירא ליה מולך לאו היינו ע"ז וחוק בעלמא הוא דלא מסתבר לחיובי עליה אלא כדרכה: **למעביר בנו ובתו שלא כדרכה.** תימה כיון דמולך ע"ז הוא ת"ל מההוא כרת דמוקמינן לע"ז שלא כדרכה ויש לומר דלא הוה מוקמינן ליה לע"ז כיון דגבי מולך כתיב אי לאו דאשכחן קרא אחרינא למולך:

וכי שלשה עולמות יש. לאו לר' עקיבא פריך דאיהו מוקי לה במברך את השם אלא אליבא דנפשיה קאמר כדפ"ה ואם תאמר לרבי עקיבא נמי תקשה וכי שלשה עולמות יש דלעולם הזה נפקא לן מקראי דמולך בע"ז מיהו ר' עקיבא איכא למימר דלא דריש כי דבר ה' בזה בע"ז אלא כדדרשינן פ"ק דשבועות (שם) אבל מרבי ישמעאל קשיא דדריש בחלק המבזה דיבור ראשון שנאמר בסיני דהיינו ע"ז דאכתי תקשה ליה וכי שלשה עולמות יש דע"ז נפקא ליה מקראי דמולך וי"ל דרבי ישמעאל הוה דריש קראי דמולך תרתי לע"ז שלא כדרכה משום עולם הזה ולעולם הבא אי נמי חד לע"ז שלא כדרכה ותרתי למולך לעולם הזה ולעולם הבא:

והנשאל

עין משפט
נר מצוה

קסא א מיי' פ"ו מהל' עכו"ם הלכה ד:
קסב ב ג ד מיי' שם הלכה ה:
קסג ה מיי' שם הלכה ד:
קסד ו מיי' שם הלכה ג ועיין בכ"מ:
קסה ז מיי' שם הלכה ה:
קסו ח מיי' פי"ג מהל' אבידה הלכה א סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסד סעיף א:

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"י], ב) כ"מ לג., ג) [כ"מ ג. לג. ע"ש], ד) [פסחים נג:], ה) לקמן צ:, ו) [שבועות יג.], ז) [כריתות ז:], ח) [דף ז:], ט) [צ"ל לר"ן], י) [דף צט.]

תורה אור השלם

1. ומזרעך לא תתן להעביר למלך ולא תחלל את שם אלהיך אני יי: ויקרא יח כא
2. לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף: דברים יח י
3. ואני אתן את פני באיש ההוא והכרתי אתו מקרב עמו כי מזרעו נתן למלך למען טמא את מקדשי ולחלל את שם קדשי: ויקרא כ ג
4. ואם העלם יעלימו עם הארץ את עיניהם מן האיש ההוא בתתו מזרעו למלך לבלתי המית אתו: ויקרא כ ד
5. אפס כי לא יהיה בך אביון כי ברך יברכך יי בארץ אשר יי אלהיך נתן לך נחלה לרשתה: דברים טו ד
6. כי דבר יי בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש ההוא עונה בה: במדבר טו לא
7. והנפש אשר תעשה ביד רמה מן האזרח ומן הגר את יי הוא מגדף ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמה: במדבר טו ל

גליון הש"ס

גמ' אין לי אלא זרע כשר. וכן בקידושין דף ע"ח ועי' תוס' קידושין דף כו ע"ב ד"ה ולזרעו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דרך העברתו העבירו ברגל:

מוסף רש"י

אפס כי לא יהיה בך אביון. הזהר מן עניות (ב"מ לג.) לא תביא עצמך לידי עניות (שם ל:). **הכרת תכרת.** בעבודת כוכבים כתיב (לקמן צ:). **והלא כבר נאמר ונכרתה.** בעבודת כוכבים את ה' הוא מגדף ונכרתה, דס"ל מגדף היינו עובד עבודת כוכבים (שם) ור"ע ס"ל דמגדף היינו מברך השם (שם).